

Міністерство освіти і науки України
Вінницький торговельно-економічний коледж
КНТЕУ

РОЗГЛЯНУТО ТА УХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради
Протокол № 8

«29» серпня 2014р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Вінницького
торговельно-економічного
коледжу КНТЕУ
В.С. Балицька
«01» вересня 2014р

ПОЛОЖЕННЯ
про роботу з обдарованими студентами
Вінницького торговельно-економічного коледжу
КНТЕУ

м. Вінниця, 2014

1. Загальні положення

Обдарованість - індивідуальна потенціальна своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягти значних успіхів у певній галузі діяльності.

Основною метою системи освіти є створення умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України, які зможуть навчатись протягом усього життя, створювати і розвивати цінності громадянського суспільства. Саме тому виховання та розвиток творчих здібностей особистості є одним з важливих завдань вищої освіти. Важливо розвивати творчий потенціал студентів, вчити їх критично мислити, швидко орієнтуватися у складних професійних ситуаціях і знаходити єдино правильні рішення.

Розвивати творчість - це виховувати у студентів інтерес до знань, самостійність у навчанні, розширювати світогляд, формувати наполегливість у досягненні поставленої мети.

Робота викладачів з обдарованими студентами в сучасній системі інтегрованої освіти є однією з найактуальніших проблем у педагогіці. Обдаровані студенти – це не абстрактні носії талантів, майбутні фахівці й видатні науковці, це передусім живі люди. Саме тому за їхніми здібностями необхідно бачити перш за все людину з її недоліками та достоїнствами.

2. Мета, завдання та напрями роботи з обдарованими студентами

Організація роботи з обдарованими студентами в коледжі має на меті формування творчої, різнобічно розвиненої особистості.

Основними завданнями є:

- *створити систему цілеспрямованого виявлення обдарованої молоді;*
- *впроваджувати прогресивні інноваційні технології навчання й виховання цієї категорії студентів;*
- *створити максимально сприятливі умови для інтелектуального, морального й фізичного розвитку обдарованих.*

Система роботи з обдарованими студентами в коледжі будується за напрямками:

- *виявлення обдарованої молоді;*
- *підвищення рівня науково-методичного забезпечення педагогічних працівників;*
- *організація роботи з обдарованою молоддю;*
- *підвищення кваліфікації викладачів.*

3. Вимоги до викладачів, які працюють з обдарованими студентами

Для роботи з обдарованими студентами викладач повинен мати такі якості:

- бути доброзичливим і чуйним,
- знати особливості психології,
- відчувати потреби й інтереси студентської молоді,
- мати освіту з певної галузі й досвід роботи,
- мати високий рівень інтелектуального розвитку та широке коло інтересів та умінь,
- бути готовим до виконання обов'язків, пов'язаних з навчанням обдарованих студентів,
- мати живий і активний характер, «здорове» почуття гумору,
- виявляти гнучкість, бути готовим до перегляду власних поглядів і постійного самовдосконалення,
- мати творчий, можливо, нетрадиційний світогляд,
- мати гарне здоров'я та життєстійкість,
- чітко усвідомлювати цілі та завдання роботи з обдарованими студентами,
- мати прагнення до досягнення поставленої мети, високу цілеспрямованість і наполегливість,
- мати уміння будувати навчання відповідно до результатів діагностичного обстеження студента,
- вміти модифікувати навчальні програми, стимулювати когнітивні здатності студентів, працювати за спеціальним навчальним планом і консультувати студентів,
- мати спеціальну післядипломну підготовку (не виключена наявність наукового ступеня кандидата або доктора наук) для роботи з обдарованими студентами й бути готовим до подальшого досягнення спеціальних знань.

4. Виявлення обдарованості та принципи роботи з обдарованими студентами

Серед основних методів виявлення обдарованих студентів під час *навчального процесу* виділяються:

- спостереження за роботою студентів на семінарських, практичних заняттях;
- залучення їх до традиційних видів роботи в академічній групі;
- використання технологій проблемного навчання;
- результативність виконання студентами диференційованих завдань;
- використання під час занять творчих, нестандартних, варіативних завдань;

- залучення майбутніх фахівців до складання професійних задач, кросвордів тощо;
- виконання студентами індивідуальних завдань;
- проведення викладачами індивідуальних консультацій і бесід із студентами.

Серед можливостей *позанавчальної роботи* у виявленні обдарованих студентів більшістю респондентів надається перевага проведенню конкурсів професійної майстерності, аукціонів професійних ідей, творчих конкурсів, різноманітних студентських олімпіад з предмету та спеціальності; студентських консалтингових груп тощо.

Обдаровані студенти характеризуються порівняно високим розвитком мислення, тривким запам'ятовуванням навчального матеріалу, розвинутими навичками самоконтролю в навчальній діяльності, високою працездатністю тощо, їм властива висока розумова активність, підвищена схильність до розумової діяльності, неординарність, свобода самовияву, багатство уяви, сформованість різних видів пам'яті, швидкість реакції, вміння піддавати сумніву і науковому осмисленню певні явища, стереотипи, догми.

Вони завжди виявляють уважність, зібраність, готовність до напруженої праці, що переростає в працелюбність, в потребу працювати безустанно, без відпочинку. Мислення їх відзначається високою оперативністю (продуктивністю). Коло їх пізнавальних інтересів не обмежується однією проблемою, постійно розширюється, що є стимулом розумової активності.

Тому студенти повинні мати сприятливі морально-психологічні умови для активної навчальної діяльності, виконуючи роботу більшу за обсягом та інтенсивністю.

Взаємодія викладача з обдарованими дітьми повинна базуватися з урахуванням таких психолого-педагогічних принципів:

- ❖ формування взаємин на основі творчої співпраці;
- ❖ організація навчання на основі особистісної зацікавленості студента, його індивідуальних інтересів і здібностей (сприяє формуванню пізнавальної суб'єктивної активності студента на основі його внутрішніх уподобань);
- ❖ превалювання ідеї подолання труднощів, досягнення мети в спільній діяльності педагога та студентів, самостійній роботі студентів (сприяє вихованню сильних натур, здатних виявити наполегливість, дисциплінованість);
- ❖ вільний вибір форм, напрямів, методів діяльності (сприяє розвитку творчого мислення, вміння критично оцінювати свої можливості й прагнення самостійно вирішувати все складніші завдання);
- ❖ розвиток системного, інтуїтивного мислення, вміння «згортати» і деталізувати інформацію (дисциплінує розум студента, формує творче, нешаблонне мислення);
- ❖ гуманістичний, суб'єктивний підхід до виховання (передбачає

абсолютне визнання гідності особистості, її права на вибір, власну думку, самостійний вчинок);

- ❖ створення нового педагогічного середовища (будується на основі співдружності педагогів, колег, однодумців у творчому вихованні дітей).

Втілення цих принципів у життя потребує творчого підходу до організації навчання як інтегрованого процесу, який сприяє формуванню цілісної картини світу, дає змогу студентам самостійно обирати «опорні» знання з різних наук при максимальній орієнтації на власний досвід.

Тому важливо правильно організувати роботу викладача з обдарованими студентами, не тільки створюючи необхідні умови для їх розвитку, а й психологічно готуючи їх до наполегливої праці, самовиховання.

Завдання такої програми полягає в тому, щоб:

- Виявити рівень розвитку обдарованого студента та його потенційні можливості.
- Допомогти молодій людині усвідомити себе.
- Створити умови мобілізації особистісних ресурсів (психологічна мобілізація) - допомогти створити себе.

5. Організація роботи з обдарованими студентами

Для організації роботи з обдарованими студентами викладацький склад коледжу може застосовувати такі форми роботи:

- Психологічне збагачення молоді людини:
  - «горизонтально» - розширення об'єму знань про психологію людини;
  - «вертикально» - поглиблене вивчення власної особистості.
- Евристичні технології:
  - науково-пошукова робота;
  - доповіді;
  - повідомлення;
  - реферати.
- Розвиваючі програми, в тому числі міжнародні, які задовольняють:
  - інформаційні потреби сучасної людини,
  - комунікативну адаптацію,
  - розвиток самосвідомості.
- Тренінг творчих здібностей.
- Інтелектуальні ігри, олімпіади, конкурси (на рівні коледжу та області).
- Залучення до участі у науково-практичних конференціях, науково-дослідницьких проектах (на рівні коледжу та області, всеукраїнських та міжнародних).
- Створення карт обдарованих студентів, банку даних обдарованості по коледжу.
- Створення Наукового Студентського Товариства (НСТ), яке є добровільним творчим об'єднанням студентів.

- Створення форуму студентів-відмінників.
- Залучення до роботи в гуртках, клубах, секціях.
- Створення центру Студентського інтелекту та творчості.

Формами роботи можуть бути групові та індивідуальні заняття на уроках і в позаурочний час, факультативи. Зміст навчальної інформації має доповнюватись науковими відомостями, які можуть одержати в процесі виконання додаткових завдань у той же час, що й інші студенти, але за рахунок вищого темпу обробки навчальної інформації.

Серед методів навчання обдарованих студентів мають превалювати самостійна робота, пошуковий і дослідницький підходи до засвоєних знань, умінь і навичок. Контроль за їх навчанням повинен стимулювати поглиблене вивчення, систематизацію, класифікацію навчального матеріалу, перенесення знань у нові ситуації, розвиток творчих елементів у їх навчанні. Домашні завдання повинні мати творчий, диференційований характер.

6. Система заохочень для обдарованих студентів

Важливу роль у науковій роботі з обдарованою студентською молоддю також відіграє *система заохочень*. Кращі студенти повинні мати постійну і відчутну мотивацію до відмінного навчання, творчих наукових пошуків, досягнення високих пізнавальних результатів, що виходять за межі середнього студентського стандарту.

Обдаровані студенти, які активно займаються науково-дослідницькою роботою, мають користуватися певними *пільгами*. Такі студенти мають заохочуватися оцінкою; стимулюватися морально; залучатися до виступів із теоретичними питаннями під час лекції на молодших курсах; їм має надаватися право вибору місця проходження виробничої практики, циклові комісії можуть рекомендувати їх для продовження навчання у ВТЕІ та КНТЕУ, їм можна пропонувати роботу в коледжі.

Обдаровані студенти повинні мати й відповідні *права*, зокрема навчатися за державні кошти; отримувати різні види заохочень, зокрема підвищену (іменну) стипендію; навчатися за індивідуальним графіком; мати право на вільне відвідування занять; закінчувати навчання екстерном (з випередженням); безкоштовно друкуватися у наукових збірниках; мати можливість продовжувати наукові дослідження, навчаючись в інституті або університеті, брати участь у республіканських та міжнародних наукових конференціях; отримувати переваги при розподілі на роботу; мати право на пільгове працевлаштування; претендувати на місце у трудовому колективі коледжу (за умови наявності вакансій).

Заохочення передбачені Положенням про коледж.

